

GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE TË NJERIUT
SEKSIONI I TRETË

ÇËSHTJA KOKALARI KUNDËR SHQIPËRISË
(Kërkesa nr. 22493/12)

VENDIM
STRASBURG
30 janar 2024

Ky është vendim përfundimtar, por mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktorial.

Në çështjen Kokalari kundër Shqipërisë,

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë), e mbledhur si Komitet i përbërë nga:
Georgios A. Serghides, *President*,

Darian Pavli,

Oddný Mjöll Arnardóttir, *gjyqtarë*,

dhe Olga Chernishova, *zëvendëskancelare e Seksionit*,

Duke pasur parasysh:

kërkesën (nr. 22493/12) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar në Gjykatë sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (“Konventa”) më 10 prill 2012 nga dy shtetas shqiptarë, Rozeta Kokalari dhe Bibika Kokalari (“kërkuesit”), të lindur në vitin 1976 dhe 1950 përkatësisht, dhe me banim në Tiranë dhe të përfaqësuar nga z. E. Dobjani, avokat i licencuar në Tiranë;

vendimin për të njoftuar për kërkesën Qeverinë e Shqipërisë (“Qeveria”) të përfaqësuar nga agjencia znj. L. Mandija, dhe më pas nga O. Moçka, Zyra e Avokatisë së Përgjithshme të Shtetit;

parashtrimet e palëve të bëra në vitin 2013 dhe parashtrimet e tjera në vitin 2023;

Pas diskutimit me dyer të mbyllura më 9 janar 2024,

merr vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua po në atë datë:

OBJEKTI I ÇËSHTJES

1. Në vitet 1940, familjes Pesh. ju konfiskuan disa parcela toke në Fier. Trashëgimtarët e ligjshëm ishin E. Pesh., S. Pesh. dhe Ha. Pesh. (më vonë, Kokalari). P. Kokalari dhe Pr. Kokalari (vëlla dhe mot.) ishin trashëgimtarë të ligjshëm të mamasë së tyre Ha. Kokalari (Pesh.). Në vitin 1994, Pr. Kokalari dhe P. Kokalari, të autorizuar nga E. Pesh., depozituan një kërkesë në Komisionin e Kthimit dhe Kompensimi të Pronave në Fier në lidhje me pronën e konfiskuar. Pas vdekjes së E. Pesh, i biri He. Pesh. i lëshoi një autorizim P. Kokalarit që depozitoi një kërkesë tjetër në vitin 2008. Këto kërkesa u regjistruan, por më pas u arkivuan, me sa duket për mungesë dokumentacioni. Pr. Kokalari dhe P. Kokalari vdiqën më 2008-09. Kërkuesit e parë dhe të dytë janë vajza dhe gruaja e P. Kokalarit dhe trashëgimtarët e tij dhe të Pr. Kokalarit. He. Pesh. autorizoi me prokurë kërkuesit. Kërkesat e mësipërme u bashkuan më pas në një dosje të vetme nr. 17/253 që mori numrin 341 në vitin 2012. Kërkuesit ndoqën procesin, siç duket, që në vitin 2012.

2. Më 10 prill 2012, ata e depozituan këtë kërkesë në Gjykatë në lidhje me proceset e mësipërme.

3. Më 2013-14, kërkuesi i parë dorëzoi informacionin dhe dokumentet në proceset e mësipërme.

4. Sipas nenit 34 të ligjit nr. 133/2015, Agjencia e Trajtimit të Pronave (ATP) duhej të shqyrtonte kërkesat e patrajuara të depozituara përpara hyrjes në fuqi të atij ligji, duke e bërë kështu të panevojshëm depozitimimin e një kërkesë të re pranë ATP-së. Nëse ATP-ja nuk do të përmbushte detyrimin për të trajtuar kërkesat në pritje tashmë deri në shkurt 2019, atëherë subjektet mund t'i

drejtohen gjykatës (shihni *Beshiri dhe të tjerë kundër Shqipërisë* (vend.), nr. 29026/06 dhe 11 të tjerë, § 44, 17 mars 2020). Që në dhjetor 2022, afati i mësipërm i referencës u zëvendësua më 31 dhjetor 2024.

5. Kërkuesit u ankuan sipas nenit 6 paragrafi 1 të Konventës për kohëzgjatjen e procesit administrativ të filluar në vitin 1994.

VLERËSIMI I GJYKATËS

I. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 6 TË KONVENTËS

A. Parashtrimet e palëve

6. Në parashtrimet e tyre në vitin 2013, Qeveria u shpreh që, si trashëgimtarë të ligjshëm dhe të autorizuar për të vepruar në emër të E. Pesh., kërkuesit ndanin pretendimet e tyre për pronën me shumë pasardhës të tjerë dhe duhej të qartësonin pjesën e tyre në pronën e trashëguar. Procesi i kompensimit dhe kthimit ishte kompleks për shkak të numrit të madh të kërkuesve përpara agjencive që kishin për detyrë vlerësimin e kërkesave të tyre. Qeveria u shpreh që kërkuesit mund të depozitonin një padi civile sipas nenit 324 të Kodit të Procedurës Civile (KPC) ose një padi për dëmshpërblim kundër shtetit sipas ligji për përgjegjësinë jashtëkontraktore të organeve të administratës shtetërore. Në parashtrimet e tyre në vitin 2023, në përgjigje të kërkesës së Gjykatës për informacion, Qeveria u shpreh që për shkak të ndryshimeve në legjislacionin për kthimin dhe kompensimin e pronës, kërkuesit mund t'i kishin kërkuar një gjykatë të vendoste për themelin e padisë së tyre, ndërmjet shkurtit 2019 dhe dhjetorit 2022, vlerësimi i padive më pas do të ishte përsëri kompetencë ekskluzive e Agjencisë, sipas legjislacionit ekzistues, deri më 31 dhjetor 2024. Deri në atë datë, pretendimi i kërkuesve do të vijonte të vlerësohej nga Agjencia sipas ligjit.

7. Kërkuesit iu përmbajtën kërkesës së tyre.

B. Vlerësimi i Gjykatës

1. Pranueshmëria

a) Pajtueshmëria *ratione materiae* dhe *ratione personae*

8. Është dakordësuar ndërmjet palëve, që: (i) në lidhje me nenin 6 të Konventës, ato procese gjyqësore kanë të bëjnë me një të “drejtë” që mund të njihet dhe akoma mund të thuhet, të paktën për shkaqe të diskutueshme, se njihet sipas legjislacionit shqiptar (shihni *Manushaqe Puto dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, nr. 604/07 dhe 3 të tjerë, §§ 24-29, 31 korrik 2012, dhe *Beshiri dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, nr. 7352/03, §§ 20-28, 22 gusht 2006); (ii) pasi u bënë trashëgimtarë të ligjshëm të radhës pasardhëse *vis-à-vis* personave që kishin qenë kërkues në procese administrative në pritje, kërkuesit dukshëm kishin një interes në lidhje me objektin e atyre proceseve dhe rezultatit e tyre, dhe (iii) ata iu bashkuan atyre si kërkues dhe jo vetëm si përfaqësues të personave të tjerë (trashëgimtarëve të tjerë). Në mungesë të informacionit më specifik, Gjykata prezumon që kjo ka ndodhur në ose rreth vitit 2012. Sa kohë që proceset kanë qenë vazhdimisht në pritje kur ata depozituan kërkesën e tyre përpara Gjykatës në prill 2012, dhe kur ata paraqitën parashtrimet e tyre në vitin 2013, dhe ri vendosën këtë kërkesë në vitin 2023, Gjykata mund të konsiderojë një periudhë vijuese të akumuluar në këtë çështje (shihni *Denis dhe Irvine kundër Belgjikës* [DHM], nr. 62819/17 dhe 63921/17, § 101, 1 qershor 2021).

9. Zbatueshmëria e aspektit civil të nenit 6 paragrafi 1 varet nga ekzistenca e një mosmarrëveshjeje. Kështu, Gjykata më përpara ka llogaritur kohëzgjatjen e “procesit” - për të cilin zbatohet kërkesa për “afate të arsyeshme” - duke iu referuar kohës kur kërkuesit kundërshtuan përpara një autoriteti tjetër administrativ ose një gjykatë, një vendim administrativ të marrë në lidhje me kërkesën e tyre, pra kur ka lindur një “mosmarrëveshjeje” në lidhje me një të drejtë (shihni *Wcislo dhe Cabaj kundër Polonisë*, nr. 49725/11 dhe 79950/13, § 173, 8 nëntor 2018; krahasoni me *Luli dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, nr. 64480/09 dhe 5 të tjerë, §§ 20-21, 84 dhe 89, 1 prill 2014). Njëkohësisht, përputhshmëria me frymën e Konventës kërkon që fjala “kontestim” (“mosmarrëveshje”) të mos interpretohet në mënyrë shumë teknike dhe që t'i jepet më shumë kuptim material se formal (shihni *Gorou kundër Greqisë* (nr. 2) [DHM], nr. 12686/03, § 29, 20 mars 2009, dhe *Miessen kundër Belgjikës*, nr. 31517/12, § 43, 18 tetor 2016). Në

vlërësimin nëse ekziston një mosmarrëveshje mbi një të drejtë civile, duhet parë përtej dukjes dhe gjuhës së përdorur dhe të përqendrohet në realitetet e situatës (shihni *Gorou (nr.2)*, cituar më sipër, § 29).

10. Në këtë çështje proceset kanë qenë në pritje përpara një autoriteti administrativ, ATP-së më së fundmi, që ka kompetencë të veçantë, për të mos thënë ekskluzive, për atë lloj kërkesë sipas legjislacionit shqiptar (krahasoni *Miessen*, cituar më sipër § 46). Këto procese ishin vendimtare për vendimmarrjen mbi atë kërkesë me natyrë civile (shihni *Ramadhi dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, nr. 38222/02, §§ 35-37, 13 nëntor 2007). Proceset kishin të bënin me ekzistencën faktike dhe qëllimin e së drejtës, sidomos në lidhje me pretendimet e pronësisë mbi të njëjtat parcela toke të pretenduara nga disa trashëgimtarë, përfshirë kërkuesit (krahasoni me *Omdabl kundër Norvegjisë*, nr. 46371/18, § 47, 22 prill 2021). Të drejtat civile të kërkuesve nuk janë “përcaktuar” prej vitesh. Nuk duket se një autoritet apo gjykatë tjetër mund t’i përcaktojë ato në vend të autoritetit kompetent administrativ. Të paktën përpara shkurtit 2019 (shihni paragrafin 4 më sipër) kërkuesit nuk kishin mundësi të kundërshtonin mosveprimin e ATP-së, që do të nxiste ekzistencën e një “mosmarrëveshjeje” sipas kuptimit të praktikës gjyqësore të mësipërme dhe vendimmarrjen mbi atë nga një “tribunal”. Qeveria nuk ka argumentuar të kundërtën. Gjithashtu, në përditësimin e tyre të vitit 2023 për çështjen, ata pretenduan që ATP-ja do të nxirrte një vendim sipas afatit të ri deri në dhjetor 2024 (shihni paragrafin 4 më sipër).

11. Duke pasur parasysh parashtrimet e Qeverisë, në rrethana specifike të çështjes, Gjykata është e bindur që kërkesa nuk është e papajtueshme *ratione materiae* ose *personae* në lidhje me periudhën ndërmjet 2012-s dhe fillimit të vitit 2019 (shihni, në të njëjtën linjë, *Bici kundër Shqipërisë*, nr. 5250/07, §§ 6-11 dhe 28-29, 3 dhjetor 2015; *Luli dhe të tjerë*, § 89; dhe *Ramadhi dhe të tjerë*, §§ 35-37, të cituar më sipër).

b) Shterimi i mjeteve juridike të brendshme

12. Në lidhje me referencën e Qeverisë në vitin 2013 për një padi civile sipas nenit 324 të KPC-së dhe një padie për dëmshpërblim sipas ligjit për përgjegjësinë jashtëkontraktore të organeve të administratës shtetërore, Gjykata i ka refuzuar tashmë kundërshtimet e ngjashme të Qeverisë në çështjen *Bici* (cituar më sipër, §§ 32-33). Nuk ka shkaqe që të justifikojnë distancimin nga ato konstatime në lidhje me kërkesën në fjalë për kohëzgjatjen e proceseve administrative dhe për periudhën në fjalë (pra, ndërmjet vitit 2012 dhe fillimit të vitit 2019). Gjykata nuk është thirrur për të vendosur në këtë çështje nëse një padi sipas legjislacionit vijues siç është ligji nr. 133/2015 (shihni paragrafin 4 më sipër, një mjet juridik që ishte në dispozicion pas shkurtit 2019 dhe, me sa duket, deri në dhjetor 2022) do të ishte në gjendje të siguronte korigjimin e duhur për periudhën përkatëse dhe/ose do të përshpejtonte procesin (administrativ). Argumenti i qeverisë është rrëzuar.

c) Konkluzione mbi pranueshmërinë

13. Gjykata del në konkluzionin që në lidhje me periudhën ndërmjet vitit 2012 dhe fillimit të vitit 2019, kjo kërkesë nuk është haptazi e pabazuar sipas kuptimit të nenit 35 § 3 (a) të Konventës. Nuk janë përcaktuar shkaqe të tjera për ta shpallur të papranueshme. Prandaj, duhet të shpallet e pranueshme.

14. Në këtë çështje, Gjykata nuk e gjen të nevojshme të shqyrtojë kërkesën në lidhje me periudhën përpara 2012-s ose atë pas fillimit të vitit 2019.

2. Themeli

15. Duke pasur parasysh parimet e zbatueshme (shihni *Bici*, cituar më sipër, § 41), Gjykata nuk e përjashton faktin që çështja administrative ka qenë relativisht komplekse. Gjithashtu, duke mos e lënë mënjanë vonesën e kuptueshme që rrjedh nga vendimi i Shtetit të paditur për të zbatuar një skemë legjislative gjithëpërfshirëse për kthimin pse kompensimin e pronës së konfiskuar dhe regjistrimin e konsiderueshëm të kërkesave përpara autoriteteve administrative kompetente, mbetet që Shtetet Kontaktuese të organizojnë sistemet e tyre ligjore në mënyrë që ato autoritete të përmbushin kërkesat

e nenit 6 të Konventës (shihni *Bici*, cituar më sipër, § 44, dhe, *mutatis mutandis*, *Bara dhe Kola kundër Shqipërisë*, nr. 43391/18 dhe 17766/19, § 70, 12 tetor 2021). Në përfundim, nuk duket se ndërmjet vitit 2012 dhe fillimit të vitit 2019, kërkuesve u atribuohet çdo vonesë ose mosveprim i konsiderueshëm, për shembull në lidhje me paraqitjen e dokumenteve që ishin thelbësore për vendimmarrjen mbi kërkesën e tyre.

16. Në këto rrethana është shkelur neni 6 i Konventës në lidhje me periudhën ndërmjet vitit 2012 dhe fillimit të vitit 2019.

II. ANKIMIME TË TJERA

17. Gjithashtu kërkuesit ju referuan nenit 13 të Konventës dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e proceseve administrative.

18. Gjykata nuk ka pse të vendosë nëse këto kërkesa janë të pranueshme, sidomos *ratione materiae* sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 (shihni *Bici*, cituar më sipër §§ 49 dhe 52). Duke pasur parasysh faktet e çështjes, parashtrimet e palëve dhe gjetjet e saj, Gjykata vlerëson se ka shqyrtuar pyetjen kryesore ligjore të ngritur në këtë çështje. Kështu ajo konstaton që nuk ka pse të marrë një vendim të veçantë të ndërmjetëm për këto kërkesa (shihni *Qendra për Burime Ligjore në emër të Valentin Câmpeanu kundër Rumanisë* [DHM], nr. 47848/08, § 156, GJEDNJ 2014).

ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

19. Në vitin 2013, kërkuesit kërkuan 9.113.408 euro (EUR) për dëmin monetar, 1.000.000 euro për dëmin jomonetar dhe 6.078 euro për kosto dhe shpenzime.

20. Qeveria kundërshtoi pretendimet, *inter alia*, sepse kërkuesit nuk kishin marrë ndonjë vendim nga autoriteti administrativ.

21. Gjykata nuk dallon ndonjë lidhje shkakësore ndërmjet shkeljes së gjetur sipas nenit 6 të Konventës për kohëzgjatjen e procesit ndërmjet vitit 2012 dhe vitit 2019 dhe dëmit monetar të pretenduar; prandaj e refuzon këtë kërkesë. Ajo cakton 2.500 euro për kërkuesit së bashku, në lidhje me dëmin jomonetar, plus çdo taksë që mund t'u jetë ngarkuar atyre.

22. Duke pasur parasysh dokumentet në posedim, Gjykata rrëzoi kërkesën për kosto dhe shpenzime.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, ME UNANIMITET,

1. *shpall* të pranueshme kërkesën sipas nenit 6 të Konventës (në lidhje me periudhën ndërmjet vitit 2012 dhe fillimit të vitit 2019);

2. *vendos* që është shkelur neni 6 i Konventës në lidhje me çdo kërkues për kohëzgjatje të tepruar të proceseve dhe që nuk ka nevojë të shqyrtohen ankesat e mbetura;

3. *vendos*

a) që Shteti i paditur t'i paguajë kërkuesve së bashku, brenda tre muajve, 2,500 EUR (dy mijë e pesëqind euro), që do të konvertohen në monedhën e Shtetit të paditur me kursin në fuqi në datën e shlyerjes;

b) që nga mbarimi i afatit tremujor të sipërpërmendur deri në shlyerje, interes i thjeshtë të paguhet për shumën e mësipërme sipas normës së njëjtë me normën marxhinale të kreditimit të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së mospagimit plus tre pikë përqindje;

4. *rrëzon* pjesën tjetër të kërkesës së kërkuesve për kompensim të drejtë.

Bërë në gjuhën angleze dhe njoftuar me shkrim më 30 janar 2024 sipas rregullit 77 §§ 2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Olga Chernishova
Zëvendëskancelare

Georgios A. Serghides
President

